

บทที่ 4

การเมืองในลาว ช่วง พ.ศ.2493-2534 และสถานการณ์การอพยพของม้งลาวสู่ไทย

4.1 การเมืองในลาวในช่วง พ.ศ.2493 – พ.ศ.2534

ระหว่างปีพ.ศ.2493 และ ปีพ.ศ.2503 สถานการณ์ทางการเมืองในลาวเกิดความวุ่นวายเมื่อกลุ่มการเมือง 3 ฝ่าย แ่งแย่งอำนาจซึ่งกันและกัน คือกลุ่มเป็นกลางนำโดยเจ้าสุวรรณหงษ์ ผู้ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2493 ถึง ปีพ.ศ.2513 ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้รวมทั้งการเป็นหัวหน้ารัฐบาลผสม 3 ฝ่าย ในปีพ.ศ. 2500 , พ.ศ. 2505 และ พ.ศ. 2517 กลุ่มที่สองคือขบวนการคอมมิวนิสต์ปะเทดลาว มีเจ้าสุภานุวงศ์ น้องชายต่างมารดาของเจ้าสุวรรณหงษ์ เป็นผู้นำกลุ่มปะเทดลาวนี้ทำงานร่วมกับเวียดนามเหนือ กลุ่มที่สามคือกลุ่มฝ่ายขวา ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากกองทัพราชอาณาจักร กลุ่มนี้ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นอันมากจากสหรัฐและไทย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติต่อต้านคอมมิวนิสต์

การที่ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวได้สร้างความปั่นป่วนในปีพ.ศ.2518 และทำรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลผสมได้ในที่สุด ในเดือนธันวาคมปีเดียวกันพวกลาวฝ่ายขวาและฝ่ายเป็นกลางเกิดความไม่พอใจและดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มต่อต้านรัฐบาลคอมมิวนิสต์ลาว ตั้งแต่ปลายปีพ.ศ.2518 แต่การจัดตั้งกลุ่มและการปฏิบัติการต่อต้านทางอาวุธของพวกต่อต้านนี้ได้ขยายตัวขึ้นอย่างช้าๆโดยอาศัยความไม่พอใจของประชาชนลาวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลคอมมิวนิสต์ลาว เรียกร้องให้ประชาชนร่วมมือกับฝ่ายต่อต้าน การที่มีทหารและเจ้าหน้าที่เวียดนามจำนวนเพิ่มขึ้นในลาวในเวลาต่อมา ก็เป็นการกระตุ้นความรู้สึกชาตินิยมของลาว กลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาวสามารถขยายกำลังและอิทธิพลเพิ่มมากขึ้น โดยอาศัยนโยบายกู้ชาติและต่อต้านเวียดนาม กลุ่มต่อต้านบางกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากประชาชนลาวที่อยู่ภายนอกประเทศด้วย รวมทั้งชาวลาวที่อาศัยอยู่ ณ ศูนย์อพยพต่างๆในประเทศไทย โดยรัฐบาลลาวที่เวียงจันทน์ได้เรียกกลุ่มต่อต้านต่างๆว่า “ฝ่ายปฏิการ”(สุรัชย์ ศิริไกร, 2527: หน้า 47)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาวนี้มีมากมายหลายกลุ่ม ไม่มีการประสานงานกันหรือรวมตัวกันเป็นขบวนการอันเดียวกัน แต่ละกลุ่มก็มีหัวหน้าของตนเองทำงานอิสระซึ่งเป็นปัญหาที่ตกทอดมาตั้งแต่อดีตที่ผู้นำลาวมักแตกแยกและแย่งชิงอำนาจกันเองอยู่เสมอ การขาดผู้นำลาวฝ่ายต่อต้านที่เข้มแข็งและมีคุณสมบัติที่เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนลาวโดยทั่วไปในระดับชาติเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ขบวนการกู้ชาติลาวดำเนินงานไม่ได้ผลก้าวหน้าเท่าที่ควร

กลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาวนี้ได้มีการกระจายกำลังกันอยู่ในเกือบทุกจังหวัดของลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือ กลางและใต้

ในภาคเหนือของลาว มีกลุ่มต่อต้านที่สำคัญๆ คือ กลุ่มขบวนการลาวเสรีกู้ชาติ หรือ กลุ่มสิงห์ดง ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของชาวเขาเผ่าเย้า ที่มี พันตรีเจ้าหล้า เป็นหัวหน้าและกลุ่มลาวเทิง ซึ่งมีพันเอกคำผาย วิไลพันธ์ เป็นหัวหน้า มีกำลังประมาณ 500 คน โดยปฏิบัติการอยู่ในแขวงไซยบุรีและแขวงหลวงน้ำทา นอกจากนี้มีกลุ่มต่อต้านของพันตรีบุญเลิศ พรหมพิทักษ์ ซึ่งปฏิบัติการอยู่ในแขวงไซยบุรี ในเขต 4 เมือง คือ เมืองเพียง เมืองหงสา เมืองเชียงร็องและเมืองคอก ในภาคกลางคือ เขตเชียงขวาง หลวงพระบาง และเวียงจันทน์ มีกลุ่มต่อต้านที่สำคัญ คือ กลุ่มต่อต้านนักกาเธอ ซึ่งประกอบด้วยชาวเขาเผ่าม้ง ภายใต้การนำของ นายพลตรีวังเปา

วังเปาได้ก่อตั้งกลุ่มต่อต้านนี้มาตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2518 โดยเริ่มจากกำลังพลจำนวน 19,000 คนและมีประชาชนชาวม้งที่ไม่ติดอาวุธอีกประมาณ 200,000 คน กลุ่มต่อต้านของวังเปานี้ มีเขตปฏิบัติการกว้างขวางในเขตพงสาลี ซำเหนือ เชียงขวาง คำม่วน เวียงจันทน์ หลวงพระบาง หลวงน้ำทา ไซยบุรีและบริคำไซด้วย ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มต่อต้านที่ใหญ่ที่สุดในลาว แต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กำลังทหารของนายพลวังเปาจำนวนมากได้อพยพหลบหนีออกจากลาวมาสู่ประเทศไทย และชาวม้งจำนวนมากเดินทางไปตั้งรกรากใหม่ในสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ทหารลาวคอมมิวนิสต์และเวียดนามได้ปราบปรามกำลังต่อต้านของนายพลวังเปาอย่างหนักหน่วงและโหดเหี้ยมที่สุด โดยการทิ้งระเบิดสารพิษลงในฐานที่มั่นของชาวม้งเหล่านี้ โดยเฉพาะในเขตที่มั่นภูเขียและภูแส ประกอบกับการขาดแคลนอาวุธและความช่วยเหลือจากนอกประเทศ ชาวม้งจำนวนมากต้องหลบหนีการกวาดล้างของทหารลาวแดงและเวียดนาม ทำให้เหลือกำลังพลเพียงไม่กี่พันคน ทำการสู้รบแบบกองโจรเป็นครั้งคราว แต่ส่วนมากพยายามหลีกเลี่ยงการสู้รบเพื่อรอเวลาให้สามารถรวมกำลังและอาวุธได้มากขึ้น

นายพลวังเปา มีนโยบายที่ไม่สนับสนุนให้ชาวม้งหลบหนีออกนอกประเทศลาวมากนัก แต่ขอให้หลีกเลี่ยงการปะทะ หรือยินยอมสวามิภักดิ์เป็นการชั่วคราว เพื่อรอเวลาการหลบหนีออกนอกประเทศหมดจะทำให้ขาดฐานที่มั่นและการติดต่อประสานงานในอนาคต และตกเป็นเหยื่อของความต้องการของเวียดนาม เวียดนามจะสามารถยึดพื้นที่และฐานที่มั่นในลาวได้หมดและจะได้ชัยชนะโดยเด็ดขาด

ส่วนในเขตภาคใต้ นั้น กลุ่มต่อต้านรัฐบาลที่สำคัญๆ มีกลุ่มขบวนการ “ลาวเป็นลาว” นำโดยพันเอกบุญเนื่อง และ เจ้าเอี้ยง ที่จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปลายปีพ.ศ.2518 ต่อมาในเดือนกันยายนปี พ.ศ.2519 ได้จัดตั้งเป็น “ขบวนการกู้ชาติ” ขึ้น แต่กลุ่มที่สำคัญกว่าได้แก่ กลุ่มของนายพลภูมิหน่อสวัน ปฏิบัติการอยู่ในเขตสุวรรณเขตและกลุ่มต่อต้านของนายพลกองแล ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่เมืองพิม เมืองผาลาน และเมืองเซบั้งไฟ นอกจากนี้ก็มีกลุ่มต่อต้านของ เจ้าสั๊ก ณ จำปาสัก และกลุ่มต่อต้านของพันเอกบุญเลิศ ไซโกสี อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาวซึ่งประกอบด้วยอดีตผู้นำลาวฝ่ายขวาและฝ่ายเป็นกลางนี้ มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ดังเช่นกลุ่มต่อต้าน นักกาเชอ ชาวม้งได้ประกาศจัดตั้งรัฐบาล “เจ้าฟ้าม้งลาวใหม่” ขึ้น เพื่อเป็นการหาแนวร่วมระหว่างชาวม้งด้วยกันเอง

แต่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2522 ภายหลังจากที่ลาวกับจีนเกิดความขัดแย้งกันเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งของจีนและเวียดนาม มีรายงานว่าจีนได้ดำเนินนโยบายให้การสนับสนุนแก่กลุ่มลาวต่อต้าน รัฐบาลลาวและการครอบครองลาวของเวียดนามในภาคเหนือของลาว โดยจีนได้ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มลาวต่อต้านรัฐบาล โดยจัดตั้งพรรค “สังคมนิยมลาว” (Lao Socialist Party – LSP) ด้วยจำนวนสมาชิก 3,000 คน โดยมีวัตถุประสงค์ว่า “เพื่อเป็นปากเสียงของประชาชนลาวผู้รักชาติอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นผู้ที่ต่อสู้กับการรุกรานของเวียดนามและรัฐบาลลาวหุ่นของเวียดนาม” กลุ่มต่อต้านที่จีนให้การสนับสนุนได้แก่ ชาวเขาเผ่าม้งและเข้าเป็นส่วนใหญ่ โดยจีนให้การฝึกฝนและติดอาวุธให้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวเขาเผ่าเข้าเคยสนับสนุนฝ่ายปลดปล่อยลาวและฝ่ายเป็นกลางมาก่อนก็ตัดสินใจมาร่วมมือกับชาวเขาเผ่าม้งเพื่อต่อต้านรัฐบาลลาวและเวียดนามด้วย

ประเทศจีนได้เสนอรับชาวลาวจากศูนย์อพยพในประเทศไทย ไปประเทศจีนอีกจำนวน 10,000 คน การที่จีนได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปเยี่ยมศูนย์อพยพชาวลาวในไทยนั้น ทำให้รัฐบาลลาวมองว่า จีนรับสมุนชาวลาวอพยพไปทำการฝึกอบรมเพื่อทำสงครามกองโจรในลาว จากการโฆษณาชวนเชื่อของจีนนั้น จีนได้ปลุกปั่นให้ประชาชนชาวลาวต่อต้านเวียดนามโดยการปลุกความรักชาติของลาวขึ้นมา โดยอาศัยพื้นฐานความไม่ลงรอยกันหรือเกลียดชังระหว่างคนลาวกับคนเวียดนามที่มีมาแต่อดีต ดังคำพังเพยที่มีมาอยู่ยาวนานแล้วว่า ลาวกับแคว(เวียดนาม) นั้น เปรียบเหมือน “แมวกับหมา” คือ คนลาวเป็นแมว และคนแควเป็นหมาที่คอยจ้องจะกัดแมว ไม่มีทางที่จะอยู่ร่วมกันได้

นอกจากจีนจะสนับสนุนกลุ่มต่อต้านที่เป็นชาวเขาเผ่าต่างๆแล้ว นายพลกองแล อดีตผู้ทำลายฝ่ายเป็นกลาง ก็ได้ขอความช่วยเหลือจากจีนด้วย ดังนั้น การที่ผู้นำลาวทำตัวเป็นปฏิปักษ์กับจีนและจีนให้การสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาว เป็นนโยบายที่มีอันตรายเป็นอย่างร้ายแรงต่อเสถียรภาพของรัฐบาลลาว

การที่ลาวสนับสนุนเวียดนามแม้จากสภาวะจำยอมในปัญหาแกมพูชา ไม่เพียงแต่ทำให้จีนและไทยมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดมากขึ้น แต่ยังทำให้ไทยหวาดระแวงสงสัยลาวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างลาวกับไทยแม้ว่าจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นในปี พ.ศ. 2521-2522 ในสมัยของนายกรัฐมนตรีเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ แต่เหตุการณ์ที่ยืดเยื้อในแกมพูชา ทำให้ที่ที่ไม่ยอม

ประนีประนอมของเวียดนามและกรณีการบุกรุกของทหารเวียดนามที่เข้ามาในดินแดนไทยที่โนนหมากมุ่นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2524 ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่เรือของหน่วยปฏิบัติการลุ่มน้ำโขง(นปข.)ของไทยลำหนึ่งถูกยิงจมลงและเจ้าหน้าที่ไทยเสียชีวิต 1 นาย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวเสื่อมลงอย่างรวดเร็วในสมัยนายกรัฐมนตรีเปรม ติณสูลานนท์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเชื่อว่าเวียดนามอยู่เบื้องหลังการที่ลาวยิงเรือดังกล่าว เพื่อสร้างสถานการณ์ให้ไทยหวาดระแวงลาว และทำให้ไทยต้องเตรียมพร้อมทหารทางด้านพรมแดนลาวและทำให้แนวป้องกันชายแดนด้านไทย-กัมพูชา อ่อนแอลง

กลุ่มต่อต้านลาวได้พยายามจะแสวงหาผลประโยชน์จากการเผชิญหน้าระหว่างไทยและจีนกับเวียดนามในปัญหาแกมพูชานี้ โดยการจัดตั้งองค์กรแนวร่วมปลดปล่อยชาติลาวขึ้นและเรียกร้องให้องค์การอาเซียนและประเทศตะวันตกอื่นๆรับรองเหมือนอย่างที่อาเซียนรับรองรัฐบาลผสมสามฝ่ายของกัมพูชา

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2525 นายพลภูมิ หน่อสวัน อดีตผู้นำลาวฝ่ายขวาได้เปิดเผยถึง “แนวร่วมปลดปล่อยชาติลาว” ที่ตั้งขึ้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2524 ที่กรุงปารีส โดยมีเจ้าพระยาหลวงอุ๋ทอง เป็นหัวหน้าและมีสมาชิกอดีตผู้นำลาวฝ่ายขวาที่มีชื่อเสียงร่วมอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ท้าวโง่น ชมะนิกร เจ้าสีสุก ณ จำปาสัก ท้าวคำพัน ปัญญา ท้าวอินแปง สุริยะไท ท้าวอำพัน ชัยยะสิด นายพลวังเปาและนายพลกุประสิทธิ์ เป็นต้น นายพลภูมิได้อ้างว่า กลุ่มแนวร่วมชุดนี้ มีกำลังติดอาวุธอยู่ในลาวแล้วกว่าหมื่นคนและเขากำลังหาเสียงสนับสนุนจากประเทศยุโรปตะวันตก รวมทั้งติดต่อกับคนลาวในศูนย์อพยพในประเทศไทยด้วย

นายพลภูมิได้มีโครงการที่จะขยายฐานแนวร่วมของเขาให้กว้างออกไปอีก โดยพยายามจะรวมเอาพวกลาวฝ่ายขวา ลาวรักชาติ และลาวเป็นกลางทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน ยกเว้นลาวคอมมิวนิสต์ เพื่อจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น เขามีกำหนดจะตั้งแนวร่วมในเดือนตุลาคม พ.ศ.2525 เพื่อวัตถุประสงค์ของการปลดปล่อยลาวจากการปกครองของเวียดนาม ซึ่งในขณะนั้นกองกำลังมีจำนวน 40,000 คนแต่ส่วนมากไม่ติดอาวุธ

การปรากฏตัวของนายพลภูมิที่กรุงเทพฯ ภายหลังจากที่เขาหลบหนีออกจากลาวหลังจากการปฏิบัติที่ล้มเหลว ทำให้รัฐบาลไทยต้องรีบตอบปฏิเสธข้อเสนอของการจัดตั้งแนวร่วมของเขาอย่างทันทีทันใด พร้อมกับประกาศไม่ให้กลุ่มต่อต้านใช้ดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการล้มล้างรัฐบาลลาวที่ไทยให้การรับรองว่าเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลลาวยังคงกล่าวหาอยู่เสมอว่า รัฐบาลไทยร่วมมือกับจีนให้การสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาว โดยกล่าวหาว่าจีนให้ใช้ดินแดนไทยเป็นศูนย์กลางของการรับสมัครและจัดตั้งกองกำลังของลาวปฏิบัติการนอกประเทศและส่งมอบการทำลายการปฏิบัติของลาว

และทำลายความสัมพันธ์ไทย-ลาว แม้ว่าจะมีข้อกังขาต่อไทยเสมอมา แต่ทางลาวก็ได้กระทำการเกินกว่าเหตุอีกทั้งยังพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการทะเลาะพิพาทกับไทย ไม่ให้ขยายขอบเขตโดยไม่จำเป็น

ในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวเป็นไปด้วยดี ในกรณีของผู้อพยพชาวลาว ทั้งกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ ทั้งสองประเทศได้พยายามในการหาวิธีเพื่อส่งกลับลาว แม้ว่าลาวอาจจะยังมีความกังวลอยู่บ้างกับผู้อพยพบางกลุ่ม เช่น ปัญหาผู้อพยพชาวม้ง ที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญในขณะนี้ ซึ่งผู้นำกลุ่มมีการพยายามหีบเอาประเด็นตั้งแต่สมัยเข้าร่วมกลุ่มต่อต้านลาวนั้น มาเกี่ยวข้องเพื่อปลุกปั่นและเอามาเป็นข้อเรียกร้องในการที่จะไม่ยอมกลับประเทศ ทั้งนี้ ผู้อพยพส่วนใหญ่ นั้น ก็มีได้มีสาเหตุจากการการหลบหนีภัยสงครามเหมือนในอดีตแล้ว ทำให้การดำเนินการจัดส่งผู้อพยพกลับลาวเป็นไปอย่างล่าช้าเสมอมา

4.2 ผู้ลี้ภัยชาวลาว

ช่วงปี พ.ศ. 2510 ขณะที่รัฐบาลคอมมิวนิสต์พยายามผนึกอำนาจตลอดทั่วประเทศลาว ความมั่นคงภายในเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องกระทำก่อนเรื่องอื่นใดทั้งหมด ผู้ต่อต้านรัฐบาลคอมมิวนิสต์ถูกส่งไป “ค่ายการศึกษาใหม่” และมักต้องอยู่โดยไม่มีช่วงเวลาสิ้นสุดที่แน่นอน คุณลักษณะที่พบเห็นได้ในค่ายคือ การใช้งานอย่างหนัก ได้รับปันส่วนอาหารเพียงเล็กน้อยและถูกแยกออกจากครอบครัว ความหวาดระแวงต่อความไม่มั่นคงและปลอดภัยของระบบใหม่ ทำให้รัฐบาลคอมมิวนิสต์เพิ่มการปราบปรามทางการเมืองและจับผู้ต้องสงสัยว่าเป็น “ศัตรู” ของรัฐ การปราบปรามยิ่งสร้างความหวาดกลัวและความรู้สึกไม่แน่นอนในชีวิตอย่างรุนแรง เป็นผลให้ผู้ลี้ภัยชาวลาวเพิ่มการหลั่งไหลเข้ามาในไทยเป็นอันมาก อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเดินทางออกนอกประเทศของประชากรจำนวนมาก คือการขาดแคลนอาหารที่เกิดขึ้นอย่างเรื้อรัง น้ำท่วม ฝนแล้ง และการจัดการที่ผิดพลาดของระบบเกษตรกรรมรวม

ผู้หลบหนีจากลาวระหว่าง พ.ศ.2518-พ.ศ.2521 จำนวนมากหนีออกมาเพราะเคยเกี่ยวข้องอยู่ในรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาวก่อนหน้านี้ หรือเคยมีสัมพันธ์อยู่กับสหรัฐฯ ความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องเหล่านี้ส่งผลให้พวกเขากลายเป็นศัตรูของรัฐและต้องถูกจับเข้าค่ายการศึกษาใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2518 – พ.ศ.2521 ชาวลาวในทีลุ่มจำนวน 97,000 คนหนีออกนอกประเทศ ชาวลาวผู้ทำงานกับรัฐบาลก่อนหน้านี้ซึ่งตัดสินใจหนีออกมา โดยมากเป็นประชากรผู้มีทักษะและมีการศึกษาของประเทศระหว่าง พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2521 ลาวต้องสูญเสียประชากรผู้มีการศึกษาและผ่านการฝึกอบรมถึงประมาณ 90% จากทั้งหมดที่มีอยู่

ส่วนชาวลาวในที่สูงหรือชาวเขานั้น เฉพาะปี พ.ศ.2518 หลบหนีเข้ามาในไทยถึง 45,000 คน เหตุผลเพราะเคยร่วมงานทางทหารกับซีไอเอ ชาวเขาเหล่านี้รวมอยู่ใน “กองทัพลับ” ของซีไอเอ และดังนั้น พวกเขาจึงมีเหตุผลที่ดีที่จะเชื่อว่ารัฐบาลคอมมิวนิสต์ต้องปราบปรามอย่างแน่นอน นอกจากทำหน้าที่ต่อสู้กับปะเทดลาวและเวียดนามเหนือแล้ว ชาวเขาเหล่านี้ โดยเฉพาะพวกม้งยังช่วยนำทางแก่ผู้ทิ้งระเบิดชาวอเมริกาในการโจมตีทางอากาศ พร้อมทั้งช่วยเหลือนักบินอเมริกันที่ถูกยิงตกอีกด้วย

ผู้ลี้ภัยทั้งชาวลาวและชาวเขาส่งเข้ามาในระหว่าง พ.ศ.2523 – พ.ศ.2528 ส่วนมากมาด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าการเมือง แต่ไทยยังคงใช้นโยบายรับทุกคนที่เข้ามาในฐานะผู้ลี้ภัยทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ไทยได้พยายามยับยั้งการหลั่งไหลเข้ามาของผู้ลี้ภัย ช่วงกลางปี พ.ศ.2524 ไทยได้นำนโยบาย “ยับยั้งโดยหลักมนุษยธรรม” มาใช้ ตามนโยบายนี้ ผู้ลี้ภัยถูกจัดให้อยู่ในค่ายที่ใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และไม่ได้รับอนุญาตให้ตั้งหลักแหล่งในประเทศที่สาม

พ.ศ.2525 จำนวนผู้ลี้ภัยเข้ามาลดลงอย่างมาก ไทยจึงเปลี่ยนนโยบายจากยับยั้ง โดยยอมให้ผู้ลี้ภัยตั้งหลักแหล่งในประเทศที่สามได้ อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ลี้ภัยเข้ามากลับถึงโคมเข้ามาอย่างมากภายในช่วง พ.ศ.2527 - พ.ศ.2528 ทำให้รัฐบาลไทยต้องเปลี่ยนนโยบายอีกครั้งเพื่อลดการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยเหล่านี้ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2528 ไทยได้เริ่มใช้วิธีผลักดันผู้อพยพที่พยายามข้ามพรมแดนเข้ามากลับเข้าไปใหม่ และได้เริ่มกระบวนการกั้นกรอง โดยแยกแยะว่าเป็นผู้ลี้ภัยทางการเมืองจริงหรือไม่ ส่วนใหญ่ของผู้เข้ามาถูกกำหนดให้เป็นผู้ลี้ภัยทางเศรษฐกิจ และดังนั้น จึงถือว่าเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายซึ่งบางส่วนถูกส่งกลับประเทศในเวลาต่อมา

ประเด็นผู้ลี้ภัยก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-ลาว มาโดยตลอด ส่วนใหญ่เป็นเพราะลาวไม่สบายใจต่อการที่ไทยอนุญาตให้ผู้ก่อการร้ายชาวลาวลี้ภัยบริเวณใกล้ชายแดน หลังชัยชนะของปะเทดลาวไม่นาน ผู้ลี้ภัยและผู้ถูกเนรเทศชาวลาว รวมตัวเป็นกลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์และปฏิบัติงานจากประเทศไทย กลุ่มผู้ต่อต้านเหล่านี้มีหลายกลุ่มโดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ไทยในท้องถิ่นบางคน ซึ่งกลุ่มผู้ต่อต้านที่รวมกลุ่มนี้บางส่วนเป็นสมาชิกชาวม้งร่วมอยู่ในเปอร์เซ็นต์ที่สูงมาก ชาวเขาเหล่านี้เคยทำงานในกองทัพลับของซีไอเอในช่วงสงครามอินโดจีนครั้งที่ 2 และกลายเป็นผู้อพยพลี้ภัยหลังฝ่ายปะเทดลาวได้ชัยชนะไม่นาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ลาวเข้าใจว่าประเทศไทยพยายามที่จะสันคลอนเสถียรภาพและล้มล้างรัฐบาลคอมมิวนิสต์ของลาว เนื่องจากภายในค่ายผู้อพยพเป็นแหล่งที่เหมาะสมแก่การซ่อนสมุ สรรหาและเป็นค่ายฝึกรบบุคคลที่อาจจะเป็นกำลังแทรกซึมก่อการร้ายในลาว ลาวมองว่าไทยมิได้พยายามหรือมีความพยายาม

เพียงเล็กน้อยในการสกัดกั้นการปฏิบัติการข้ามพรมแดนเข้าไปในลาว หลังจากนั้นกลับมาเข้าค้าขายในไทยเพื่อหลบซ่อนตัว

ความกังวลเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของไทยเกิดจากข้อเท็จจริงที่ว่าสายลับจากลาวเข้ามาแทรกซึมในประเทศไทยในสภาพผู้อพยพลี้ภัย ซึ่งมีรายงานที่เรียกสายลับเหล่านี้ว่า “นักล่าเพชรฆาต” ที่อ้างว่าฝ่ายลาวได้ส่งกระจายตัวเข้าไปในค่ายผู้อพยพลี้ภัยเพื่อสังหารผู้นำการก่อการร้ายจากสาเหตุต่างๆเหล่านี้ทั้งลาวและไทยได้บรรลุข้อตกลงเพื่อแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวลาวขึ้นในปี พ.ศ.2522 เพื่อร่วมมือกันส่งคนเหล่านี้กลับประเทศด้วยความสมัครใจ แต่กระบวนการก็มิได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดความล่าช้านานปีการเนื่องจากแย้งกันนโยบายของลาวที่ระบุว่าจะรับชาวลาวที่มีได้เกี่ยวข้องกับขบวนการก่อการร้ายคืนไปทั้งหมด ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจแก่คนไทยอย่างมาก จากปีพ.ศ.2518 ถึงต้นปี พ.ศ.2529 ไทยส่งผู้อพยพลี้ภัยชาวลาวกลับประเทศได้เพียง 1.1 เปอร์เซ็นต์ของชาวลาวกลุ่มทั้งหมดในประเทศไทย ส่วนชาวลาวภูเขาส่งกลับได้เพียง 0.6 เปอร์เซ็นต์(เดวิด โอลด์ฟิลด์, 2546: หน้า 18-21)

ประเทศไทยต้องเป็นพื้นที่ที่รองรับผู้อพยพลี้ภัยจากประเทศเพื่อนบ้านที่ประสบปัญหาภายในประเทศเป็นระยะเวลายาวนานมาหลายสิบปี แม้ในปัจจุบันก็ยังคงมีการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันสภาวะการณ์ทั่วโลกได้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่ตกต่ำทั่วโลก ในเอเชียเองก็ประสบปัญหาเช่นกัน แรงกดดันภายในประเทศจึงเป็นแรงผลักดันที่ทำให้มีผู้อพยพเข้ามาในไทยโดยตลอด เห็นได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมาไทยได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาโดยตลอด แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะจัดการได้อย่างจริงจังเสียทั้งงบประมาณและเวลา แม้ว่าจะได้มีการประชุมหารือวางกรอบข้อตกลงระหว่างไทยและลาวหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่สามารถจัดการได้ตามกำหนดเวลาที่ได้วางไว้

4.3 สถานการณ์การอพยพของชาวเขาเผ่าม้งสัญชาติลาวในไทย

ชาวเขาเผ่าม้งสัญชาติลาวได้มีการอพยพเข้ามาในประเทศไทยมีหลายระลอกและต่อเนื่องมาหลายปีแล้วตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ชาวม้งได้พากันอพยพเข้าประเทศไทยหลังจากที่นายพลวังเปาได้พาครอบครัวพร้อมด้วยทหารจำนวนหนึ่งหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยโดยเครื่องบินเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งในแต่ละวันจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนมีจำนวนสูงสุดถึง 126,537 คนในปี พ.ศ. 2522 แม้ว่าจะได้มีการอพยพต่อไปยังประเทศที่สามเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่ผู้อพยพส่วนใหญ่ก็ยังคงอาศัยอยู่ในประเทศไทยและยังคงสร้างภาระและปัญหาให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกเหนือจากปัญหาการควบคุมดูแล ปัญหาการเลี้ยงดู รวมทั้งได้สร้างปัญหาที่มีผลกระทบไม่ว่าจะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม

ทั้งนี้จากการประมวลเหตุผลในการอพยพลี้ภัยเข้าสู่ประเทศไทยของประชาชนชาวลาว พ่อค้า นักธุรกิจ อุตสาหกรรม และข้าราชการลาวทั้งฝ่ายขวาและชาวเขาเผ่าม้ง พอจะกล่าวได้ว่า เนื่องจากกลัวจะถูกรัฐบาลยึดทรัพย์สินและกิจการมาเป็นของรัฐ กลัวการตามแก้แค้นจากฝ่าย ขบวนการปลดปล่อยลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมมนาเพื่อชำระล้างแนวความคิดแบบเก่าๆและ ปลุกฝังแนวความคิดใหม่ ซึ่งการสัมมนาที่เวียงชัยนั้นมีข่าวลือว่า พวกที่เข้ารับการสัมมนาจะไม่มี วันได้กลับมาหาครอบครัวของตนโดยอาจจะถูกสังหารหรือถูกควบคุมตัวไว้

เมื่อกลุ่มบุคคลเหล่านี้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้วก็ได้มีการเคลื่อนไหวในลักษณะ ที่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลใหม่ ซึ่งการกระทำต่างๆของกลุ่มคนพวกนี้ ทางเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมิได้ สนับสนุนด้วยประการใดๆทั้งสิ้น ตรงกันข้ามยังได้หาทางควบคุมและยับยั้งไว้ตลอดเวลาเพราะ เกรงว่าจะทำให้ประเทศเพื่อนบ้านเข้าใจผิดได้(จศักดิ์ นุรุชพัฒน์, 2536: หน้า 41)

อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้อพยพบางกลุ่มที่หลบซ่อนตัวอยู่ตามบริเวณชายแดนได้ทำตัวเป็น ปฏิปักษ์กับรัฐบาลใหม่ ซึ่งนับเป็นเรื่องที่เหลือแค้นแก่การที่รัฐบาลไทยจะควบคุมดูแลได้ เพราะ เจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ตามชายแดนมีจำนวนจำกัด ทำให้รัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน โดยเฉพาะลาวเกิดความหวาดระแวงสงสัยว่าประเทศไทยมีส่วนรู้เห็นเป็นใจด้วยและได้กล่าวหา ไทยอย่างรุนแรงหลายครั้งหลายหนในช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองเสื่อมทรามลง

ในช่วงนั้นมีผู้อพยพหลายจำนวนมากที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งด้วยข้อจำกัด หลายประการที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถที่จะส่งผู้อพยพลี้ภัยชาวลาวกลับประเทศได้ เพราะผู้อพยพเกรงว่าทางรัฐบาลลาวจะลงโทษจึงไม่ยอมเดินทางกลับประเทศ ประกอบกับการที่รัฐบาล ลาวไม่ให้ความร่วมมือ อีกทั้งยังได้ออกโฆษณาโจมตีรัฐบาลไทยในกรณีที่ได้มีการจัดส่งผู้อพยพ ไปยังประเทศที่สามอีกด้วย ดังมีข้อความในบทวิจารณ์เรื่อง “พวกปฏิกริยาชาวลาวขยคนลาว อพยพให้ต่างชาติ” ซึ่งออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงของลาวเมื่อต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2519 ดังนี้ “.....ในประเภทที่เรียกว่าลาวอพยพนี้ มีจำนวนหนึ่งอยู่ในแผ่นดินไทย ถูก ซีไอเอ. ใช้ให้มา ก่อวุ่นวายในบางประเทศลาว มีอีกจำนวนหนึ่งซัดเซพเนจรเที่ยวรับจ้างหาเช่ากินค่าไป ตามยถากรรมในบางประเทศและยังมีอีกจำนวนหนึ่งได้กลายเป็นสินค้าซึ่งพวกปฏิกริยาชาวลาว และพวกปฏิกริยาไทยได้รวมหัวกันขายให้แก่พวกที่ต้องการแรงงาน.....ในจำนวนคนลาว อพยพในไทยที่ถูกเขาจัดเข้าในประเภทสินค้าส่งออกนั้นมีประมาณ 4,000 คนจะถูกอเมริกาซื้อ ไป และอีกประมาณ 5,000 คนจะถูกขายให้กับฝรั่งเศสและอีกหลายร้อยคนจะถูกจำหน่ายไปยัง ประเทศออสเตรเลีย พวกที่รับซื้อคนลาวอพยพดังกล่าวมีจุดประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจและมีความ มุ่งหมายทางการเมืองอยู่ด้วยเป็นสำคัญ.....นโยบายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาวที่มีต่อคนลาวอพยพเหล่านี้ได้ชี้ชัดแล้วว่า นอกจากพวกปฏิกริยาชาวลาวที่ถูกศาลประชาชน

ตัดสินลงโทษแล้วนั้น คนลาวอพยพอื่นๆยังคงมีสิทธิเป็นพลเมืองลาวอยู่เช่นเดิม เมื่อเขากลับคืนประเทศชาติของตนก็จะได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้กุมอำนาจไทยสมรู้ร่วมคิดกับพวกปฏิกริยาชาชาติลาว เอาคนลาวไปขาย โดยมีข้ออ้างว่าจะส่งไปยังประเทศที่สามนั้น จะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ล้วนแล้วแต่เป็นการเยาะเย้ยทำทนายต่อนโยบายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างปฏิเสธไม่ได้ ประชาชนลาวเรียกร้องให้อำนาจการปกครองไทยที่เป็นผู้ให้การคุ้มครองโดยตรงแก่คนลาวอพยพดังกล่าวมานั้น ต้องยุติการกระทำอันต่ำช้าและต้องขับไล่ไสหัวพวกพวกปฏิกริยาชาชาติลาวที่เป็นภัยแก่คนลาวอพยพนั้นออกจากแผ่นดินไทยอย่างสิ้นเชิงโดยทันที” (จัตถกัญ บุรุษพัฒนา, 2531: หน้า 22-23)

ประเทศไทยได้ดำเนินการเรื่องนี้โดยสุจริตในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพโดยมิได้เข้าไปมีส่วนสนับสนุนใดๆทั้งสิ้นต่อการดำเนินการต่อต้านรัฐบาลลาว แต่ฝ่ายลาวก็ยังคงปักใจเชื่อว่ารัฐบาลไทยมีส่วนรู้เห็นเป็นใจด้วย และในช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวเสื่อมทรามลงเมื่อต้นปี พ.ศ.2519 ลาวก็พยายามใช้ประเด็นนี้เป็นเงื่อนไขในการต่อรองกับรัฐบาลไทย ในกรณีที่จะมีการปรับปรุงความสัมพันธ์กับลาว ดังจะเห็นได้จากทำให้สัมภาษณ์ของท้าวศรีชนะ ศรีसान รัฐมนตรีกระทรวงการข่าวสารของลาว ซึ่งวิทยุเวียงจันทน์ได้นำมาออกอากาศมีความตอนหนึ่งว่า

“.....หากประเทศไทยต้องการปรับปรุงสัมพันธภาพกับลาว จะต้องเปิดพรมแดนตลอดแนว ถอนเจ้าหน้าที่สหรัฐฯ และเลิกให้ความช่วยเหลือทหารลาวฝ่ายขวาเข้าไปปฏิบัติการในประเทศลาว.....” (จัตถกัญ บุรุษพัฒนา, 2531: หน้า 23)

ทางด้านกระทรวงการต่างประเทศของไทยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “.....รัฐบาลลาวได้แถลงท่าทีผ่านสื่อมวลชนของลาวในการนี้ประเทศไทยได้ถูกกล่าวหาโจมตีอย่างไม่เป็นธรรมว่าดำเนินนโยบายสองหน้าต่อลาว ทั้งๆที่ประเทศไทยได้ดำเนินการต่างๆโดยสุจริต โดยอาศัยหลักมนุษยธรรมและคำนึงว่าประเทศไทยและลาวเป็นบ้านพี่เมืองน้องและเป็นชาวพุทธด้วยกัน รัฐบาลไทยมีความห่วงกังวลเกี่ยวกับความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว และมีได้มีความประสงค์ที่จะให้การลี้ภัยในประเทศไทยของอดีตนักการเมืองและประชาชนลาวเป็นชนวนก่อให้เกิดความบาดหมางระหว่างไทยกับลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด ดังนั้นในการดำเนินนโยบายของไทยเกี่ยวกับเรื่องผู้อพยพนั้น รัฐบาลได้วางมาตรการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับหลักมนุษยธรรมและเพื่อป้องกันข้อข้องใจจากลาว.....” (จัตถกัญ บุรุษพัฒนา, 2521: หน้า 23-24)

4.4 ศูนย์รับผู้อพยพชาวม้งในประเทศไทย

จากสถานการณ์การหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยชาวม้งลาวที่เข้ามาสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมานั้น เป็นเหตุให้รัฐบาลไทยต้องจัดตั้งศูนย์ผู้อพยพขึ้น โดยแบ่งแยกค่ายอพยพ สำหรับผู้อพยพชาวเขาและชาวลาวที่หนีรบออกจากกัน โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ จวบจนกระทั่งปลายปี พ.ศ.2519 โดยที่ผ่านมารัฐบาลไทยได้เคยมีการจัดตั้งศูนย์ผู้อพยพเพื่อรองรับชาวลาวภูเขา จำนวน 5 แห่ง คือ(Paul Rabe, 1990: p. 7)

1. ศูนย์อพยพสบตวง จังหวัดน่าน
2. ศูนย์อพยพบ้านวินัย จังหวัดเลย
3. ศูนย์อพยพเชียงของ จังหวัดเชียงราย
4. ศูนย์อพยพเชียงคำ จังหวัดพะเยา
5. ศูนย์อพยพบ้านน้ำยาว จังหวัดน่าน

โดยศูนย์อพยพชาวลาวภูเขาที่มีการสำรวจพบว่า มีจำนวนประชากรม้งอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มี 3 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์อพยพบ้านวินัย ศูนย์อพยพบ้านเชียงคำ และ ศูนย์อพยพบ้านน้ำยาว

ในขณะนั้นศูนย์อพยพบ้านวินัย ถือว่า เป็นศูนย์อพยพชาวม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และยังเป็นศูนย์ผู้ลี้ภัยชาวลาวซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การสหประชาชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และอาจนับได้ว่า เป็นศูนย์ที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย โดยประชากรภายในศูนย์ส่วนใหญ่เป็นชาวม้งถึงร้อยละ 96 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งศูนย์นี้ ยังถือว่าเป็นศูนย์ที่เปิดรับให้ผู้อพยพที่ทยอยกันเข้ามาพักพิงได้อย่างง่ายดาย อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2526 ศูนย์อพยพบ้านวินัยก็ได้ปิดตัวลงอย่างถาวร อย่างไรก็ตามหลังจากปิดศูนย์ไปแล้ว นโยบายการรับผู้อพยพจึงไม่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ ดังนั้นผู้ลี้ภัยจึงไม่สามารถเดินทางไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่ 3 และจะไม่ได้รับการศึกษาหรือการฝึกฝนวิชาชีพใดเลย

ส่วนศูนย์ผู้อพยพเชียงคำ ก็เป็นศูนย์ผู้อพยพชาวลาวภูเขาที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ผู้อพยพชาวลาวภูเขาที่เข้ามาพักพิงในศูนย์แห่งนี้จะต้องผ่านการสืบสวนสอบสวนจากรัฐบาลไทย และสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติเสียก่อน ซึ่งศูนย์ผู้อพยพเชียงคำนี้ มีขนาดเล็กกว่าศูนย์อพยพบ้านวินัย ดังนั้น ในการเดินทางผ่านเข้าหรือออกภายในศูนย์แห่งนี้ จึงมีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดมากกว่า

ในส่วนของศูนย์ผู้อพยพบ้านน้ำยาวนั้น เป็นศูนย์ผู้อพยพที่มีขนาดเล็กที่สุด ซึ่งก็มีทั้งชาวม้งและชาวเข่าอาศัยอยู่ร่วมกัน เหมือนทั้งสองศูนย์ผู้อพยพสองศูนย์ที่กล่าวมา ซึ่งกลุ่มชาวลาวภายในศูนย์ผู้อพยพบ้านน้ำยาวได้อ้างสิทธิ์ว่าพวกเขาเป็นคนไทย และกำลังรอคอยสัญชาติไทยจากรัฐบาล

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 เป็นต้นมา ได้มีการตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวขึ้นอีก 2 แห่ง ที่ถือว่า มีจำนวนชาวม้งลาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน ได้แก่

6. ศูนย์อพยพสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพระพุทธบาท หมู่ที่ 11 ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่พักของสงฆ์ประมาณ 60 ไร่ ที่พักฆราวาสประมาณ 30 ไร่ ที่พักชาวเขาประมาณ 100 ไร่ และที่เหลืออีกประมาณ 300 ไร่นั้นเป็นสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่สำหรับการเกษตร ทั้งนี้ที่ดินของสำนักสงฆ์แห่งนี้ได้รับการสนับสนุนจาก พลเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผ่านทางพลอากาศเอกทวี จุลทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 300 ไร่ ซึ่งในปัจจุบันได้รับอนุญาตให้สร้างสำนักสงฆ์บนพื้นที่ของคณหญิงอารีย์ จุลทรัพย์จำนวน 32 ไร่ โดยมีพลอากาศเอกชากร ทัดตานนท์ เป็นผู้อนุญาตก่อสร้าง (สำเนาเอกสารบรรยายสรุปของจังหวัดสระบุรี ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) สำนักสงฆ์แห่งนี้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2500 โดยพระจำรูญ ปานจันทร์ เพื่อให้เป็นศูนย์รักษาและบำบัดอาการของผู้ติดยาเสพติดและเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักต่อสาธารณชนเรื่อยมา

กลุ่มชาวม้งที่อาศัยอยู่ที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกนั้น จะมีความแตกต่างจากกลุ่มชาวม้งอื่นๆ ที่เข้ามาพำนักในประเทศไทย เนื่องจากเป็นกลุ่มม้งที่ไม่ได้มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยมาก่อน แต่เข้ามาอาศัยอยู่ภายในสำนักสงฆ์แห่งนี้ในภายหลัง ซึ่งสามารถสรุปที่มาได้ 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ชาวเขาเผ่าม้งที่หลบหนีจากศูนย์อพยพควบคุมผู้อพยพชาวลาวในพื้นที่ต่างๆ ในไทย ศูนย์อพยพเหล่านี้ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อลาวได้เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2518 เนื่องจากมีชาวลาวจำนวนมากได้หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย รวมทั้งชาวเขาเผ่าม้งลาวด้วย ภายใต้การสนับสนุนจาก UNHCR รัฐบาลไทยจึงได้สร้างศูนย์อพยพขึ้นในพื้นที่จังหวัดเลย นครพนม ชลบุรีและน่าน ต่อมาภายหลังที่ได้ทำการปิดศูนย์และให้ผู้อพยพเหล่านี้เดินทางกลับประเทศปรากฏว่ามีผู้อพยพส่วนหนึ่งที่ไม่ยอมกลับประเทศและได้เข้ามาอาศัยอยู่ในสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ประเภทที่ 2 ชาวเขาเผ่าม้งลาวที่เป็นสมาชิกของขบวนการต่อต้านลาว (ขตล.) โดยภายหลังจากปี พ.ศ. 2518 กลุ่มรัฐบาลเก่าของลาวที่หมดอำนาจภายใต้การสนับสนุนทางลับของสหรัฐอเมริกาและนโยบายทางลับของประเทศไทย ได้จัดตั้งกองกำลังชาวม้งต่อต้านขึ้นจำนวน

หนึ่งภายใต้การนำของนายพลวังเปา เพื่อเข้าไปปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ของลาว เพื่อหวังโค่นล้มรัฐบาลคอมมิวนิสต์และสถาปนาการปกครองแบบเดิมขึ้นในลาว แต่เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป นโยบายต่อลาวก็มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทำให้ขบวนการต่อต้านลาว ไม่ได้รับการสนับสนุนอีกต่อไป กลุ่มเหล่านี้จึงมาอยู่ในสำนักสงฆ์ถ้ากระบอ ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนประมาณ 200 คน และยังคงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับขบวนการต่อต้านลาวในต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกาและในลาวเองด้วย

ประเภทที่ 3 ชาวเขาเผ่าม้งในประเทศไทย ที่เข้ามาบวบับรักษาพยาบาลติดภายในสำนักสงฆ์ถ้ากระบอแห่งนี้ และไม่สามารถเดินทางกลับถิ่นฐานเดิมของตนได้อีกต่อไป เนื่องจากภูมิลำเนาเดิมที่อาศัยอยู่นั้นเป็นพื้นที่ป่าสงวน ทั้งนี้เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2536 ได้มีการสำรวจจำนวนชาวเขาที่พักอาศัยในสำนักสงฆ์ถ้ากระบอ โดยหน่วยงานของทางราชการให้ชาวเขาเข้ามารายงานตัวเพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อพบว่า มีจำนวนชาวเขาเป็นชาย จำนวน 2,134 คน หญิง จำนวน 3,962 คน รวมทั้งหมด 6,096 คน 959 ครอบครัว โดยเป็นผู้ที่เข้ามารับการบำบัดรักษาพยาบาลติดจำนวน 299 คน นอกนั้นเป็นครอบครัวที่ติดตามเข้ามา ต่อมาทางสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้เข้าทำการสำรวจชาวเขาเผ่าม้งลาวในสำนักสงฆ์แห่งนี้เป็นการครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2539 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้นรวม 13,650 คน โดยในจำนวนนี้แยกเป็นผู้ใหญ่จำนวน 7,868 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 4,048 คน หญิงจำนวน 3,820 คน และเด็กอายุระหว่าง 1-12 ปี จำนวน 5,782 คน ชายจำนวน 2,945 คน หญิง จำนวน 2,837 คน และได้เข้าไปทำการสำรวจจำนวนประชากรอีกครั้งที่สองในระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม – 4 กันยายน พ.ศ. 2541 พบว่ามีจำนวนม้งเพิ่มมากขึ้น 1,767 ครอบครัว จำนวนประชากร 13,889 คน (สำเนาเอกสารบรรยายสรุปจังหวัดสระบุรี, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ อ้างใน พิทักษ์ อินทียศ, 2546) ซึ่งทางรัฐบาลไทยได้กำหนดสถานะของกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีสถานะเป็นบุคคลต่างด้าวผู้หลบหนีเข้าเมือง รัฐบาลลาวก็ไม่มีความประสงค์ที่จะรับตัวบุคคลเหล่านี้กลับประเทศ ทำให้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยากในการแก้ไขปัญหาของชาวเขาเผ่าม้งกลุ่มนี้อย่างถาวร เนื่องจากเป็นปัญหาในด้านสภาพลักษณะของประเทศ

ชาวเขาเหล่านี้จะปลูกบ้านเพื่อการพักอาศัยลักษณะเป็นกระท่อม มุงหลังคาด้วยหญ้าคาอยู่กันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะแบ่งเป็น 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีหัวหน้าชาวเขาควบคุมดูแลดังนี้

กลุ่มที่ 1	กลุ่มลานตะไคร้	มีจำนวนประชากร	454	ครอบครัว	3,125	คน
กลุ่มที่ 2	กลุ่มบนเขา	มีจำนวนประชากร	244	ครอบครัว	1,515	คน
กลุ่มที่ 3	กลุ่มลานหิน	มีจำนวนประชากร	661	ครอบครัว	5,235	คน
กลุ่มที่ 4	กลุ่มบ้านใหม่	มีจำนวนประชากร	521	ครอบครัว	3,907	คน

ซึ่งจำนวนประชากรม้งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันเนื่องจากอัตราการเกิด อัตราการตาย การเดินทางเข้าออกพื้นที่ เป็นต้น

อาชีพ

ม้งลาวที่อาศัยอยู่ในบริเวณสำนักสงฆ์ถ้ากระบอกนี้ มีการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ เล็กๆ น้อยๆ มาจุนเจือครอบครัว แบ่งออกเป็น

- ค้าขาย ประมาณรายละ 10
- ช่างฝีมือ ประมาณรายละ 10
- การเกษตร ประมาณรายละ 10
- รับจ้างทั่วไป ประมาณรายละ 40
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ ประมาณรายละ 30

ทางด้านสภาพความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้เคยกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา ทั้งในด้านการแยกประเภทของกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งตามสถานภาพ การเคลื่อนย้ายชาวเขาเผ่าม้งไปยังสถานที่อื่น การปฏิบัติโดยอาศัยหลักมนุษยธรรม การประชาสัมพันธ์เพื่อชี้แจงให้ชาวเขาเผ่าม้งได้รับทราบปัญหาและมีความเข้าใจรัฐบาลไทยได้ดีขึ้น อีกทั้งจะได้ออกช่วยเหลือดูแล แต่ผลของการปฏิบัติที่ผ่านมาปรากฏว่า ยังคงไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ ตรงกันข้ามปัญหาการอพยพเข้ามาในสำนักสงฆ์กลับสะสมอย่างต่อเนื่อง จำนวนผู้อพยพเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ซึ่งกรณีของผู้อพยพชาวม้งในสำนักสงฆ์ถ้ากระบอกเหล่านี้ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและลาวอยู่ในลักษณะลุ่มๆ ดอนๆ และลาวได้แสดงออกถึงความหวาดระแวงต่อการดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพชาวม้งของประเทศไทยเรื่อยๆ เนื่องจากทางการลาวได้กล่าวหาว่ากลุ่มต่อต้านลาวได้ใช้พื้นที่ของสำนักสงฆ์ถ้ากระบอกเป็นที่อยู่อาศัย ซ่องสุมกำลัง เป็นฐานการติดต่อกับชาวม้งในพื้นที่ต่างๆ และในประเทศอื่นๆ รวมทั้งยังได้สะสมอาวุธเพื่อแทรกซึมเข้าไปปฏิบัติการในลาว ซึ่งจากการจับกุมของทางการลาว พบว่าชาวม้งเหล่านี้ถือเป็นบัตรประจำตัวที่ออกให้โดยสำนักสงฆ์ถ้ากระบอก (The Nation, February 11, 1997: Local อ้างใน พิทักษ์ อินทียศ: 2546)

จากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ไทย เช่น ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2541 มีการจับกุมชาวม้งในข้อหาครอบครองอาวุธสงครามจำนวนมาก เช่น ปืนเอชเค.47 จำนวน 6 กระบอก ปืนเอ็ม.16 ปืนไรเฟิล ปืนพก และเครื่องกระสุนอีกกว่า 17,000 นัด ซึ่งได้ซุกซ่อนอยู่ในหมู่บ้านม้งภายใน

อุทยานแห่งชาติลานสาง จังหวัดตาก หรือในการจับกุมชาวม้งในเดือนเดียวกันนี้ใน กรุงเทพมหานคร ก็พบอาวุธสงครามและเครื่องกระสุนเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน

ทางการไทยได้มีความพยายามในการจัดการกับปัญหากลุ่มผู้อพยพชาวม้งเหล่านี้เรื่อยมา เช่นเดียวกัน และได้แบ่งจัดกลุ่มของชาวม้งในสำนักสงฆ์ถ้ากระบอกไว้ 4 ประเภท คือ 1. ม้งที่เข้ามาบัพช้อการติดยาเสพติด 2. ม้งที่เกิดในประเทศไทย 3. ม้งที่เกิดในลาว 4. ม้งที่เป็นสมาชิกของกลุ่มขบวนการต่อต้านลาว(The Nation, March 6, 1997: Local อ้างใน พิทักษ์ อินทียศ, 2546: หน้า 51)

ทั้งนี้ม้งที่เกิดในประเทศไทยนั้น หากได้รับการยืนยันและมีหลักฐานก็จะถูกส่งกลับถิ่นฐานเดิมหรือสามารถอยู่ทำงานในพื้นที่จังหวัดสระบุรีได้ ส่วนม้งที่เข้ามาเพื่อบัพช้อการติดยาเสพติดนั้น ให้อยู่ในสำนักสงฆ์ต่อไปได้ สำหรับม้งที่เกิดในลาวนั้นจะต้องถูกส่งตัวกลับไปตามโครงการกลับถิ่นฐานเดิม ภายใต้ข้อตกลงของทางการไทยกับลาวและสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ(UNHCR) ซึ่งตกลงกันจากการประชุมที่แขวงหลวงพระบาง เมื่อปี พ.ศ.2534

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหากรณีผู้อพยพสำนักสงฆ์ถ้ากระบอก ของ พิทักษ์ อินทียศ(2546) ซึ่งได้ทำการศึกษาในแง่ของผลกระทบที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว ว่า ส่วนมากแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งจากฝ่ายไทยและฝ่ายลาวเห็นว่า กรณีของผู้อพยพชาวเขาเผ่าม้งในพื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ากระบอก จังหวัดสระบุรีนั้น เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศอย่างมาก ทำให้สปป.ลาวเกิดความหวาดระแวงไทยในการให้ที่พักพิงแก่ผู้อพยพ แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจทำให้ทั้งสองประเทศมีการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นในหลายๆด้าน ทำให้ไม่ได้มีการหิบบกเอาประเด็นนี้มาพูดถึงในที่ประชุมระหว่างสองรัฐบาลมากนัก และไทยก็ได้แสดงความจริงใจในการพยายามแก้ไขปัญหาลาวได้เห็นมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศค่อยๆดีขึ้นตามลำดับจนปัจจุบัน

ในส่วนของความคาดหวังของผู้อพยพม้งเหล่านี้คือ การได้รับบัตรประจำตัวประชาชนอย่างจากม้งเหล่านี้มีเครือข่ายญาติพี่น้องในจังหวัดอื่นๆด้วย เช่น เพชรบูรณ์ น่าน เป็นต้น ซึ่งก็ได้มีการติดต่อไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอมาแต่เดิม

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาลูกผู้อพยพชาวเขาเผ่าม้งสำนักสงฆ์ถ้ากระบอกนี้ ผู้ทำการศึกษาได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกหลายประการ ซึ่งเน้นไปในทางด้านการเปลี่ยนแปลงแนวคิดโดยพิจารณาจากสถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคตและควรทบทวนนโยบายที่อาจจะสร้างปัญหาในอนาคตและเร่งสานต่อนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น การประสานงานและแลกเปลี่ยนด้านข้อมูลระหว่างกัน การให้เกียรติในฐานะที่เท่าเทียมกันในการ

เจรจาใดๆ นอกจากนี้ความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาด้านอื่นๆที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อกันอยู่ เช่น การเร่งดำเนินการปักปันเขตแดนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อันจะก่อให้เกิดผลสืบเนื่องไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ร่วมกันมากขึ้น เช่น ปัญหาการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ปัญหาการลักลอบขนยาเสพติด แม้กระทั่งปัญหาแรงงานเถื่อนข้ามชาติ เป็นต้น

ในการที่รัฐบาลยังคงนโยบายให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆแก่ สปป.ลาวไว้ เช่น ช่วยก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค สร้างถนน ให้การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น นั้น ก็เพื่อเป็นการแสดงถึงความจริงใจและเป็นเครื่องมือสานสร้างความสัมพันธ์อันดี เพื่อความราบรื่นในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในระดับชาติต่อไปได้(พิทักษ์ อินทียศ, 2546: หน้า 83)

การคงความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยและสปป.ลาว นั้นจะได้มีผลเกี่ยวเนื่องกับการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเมืองพอยท์บ้านห้วยน้ำขาว ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในปัจจุบันนี้ได้ด้วยดี แม้ว่าที่ผ่านมาจะใช้เวลาแก้ไขปัญหาานนับปี แต่ก็ถือว่า มีแนวโน้มที่เป็นไปด้วยดีและใช้ระยะเวลาที่สั้นกว่าการแก้ไขปัญหาที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกหลายเท่าตัว เพราะในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสปป.ลาวนั้น เป็นไปในทางที่ดีเสมอมา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดในหลายๆด้าน รวมถึงการเปิดกว้างทางความคิดของผู้นำลาวที่มากขึ้นกว่าผู้นำในอดีต ทำให้การแก้ไขปัญหาเมืองพอยท์บ้านห้วยน้ำขาว มีความก้าวหน้าอยู่อย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าจะประสบปัญหาล่าช้าบ้างก็ตาม

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา มีการสร้างพื้นที่รองรับคลื่นมวลชนชาวม้งลาวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายขึ้นมาอีกหนึ่งแห่ง คือ

7. พื้นที่ควบคุมชั่วคราว หน่วยเฉพาะกิจผสม พลเรือน ตำรวจ ทหารเขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ)

จากข้อมูลเอกสารบรรยายสรุปของหน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารเขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ) ได้รวบรวมข้อมูลความเป็นมาของชาวม้งลาวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบ้านห้วยน้ำขาว ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ.2546 ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ ได้มีชาวม้งลาวลักลอบเข้าเมืองมาอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องในหมู่บ้านราษฎรไทย(ม้ง)อยู่ก่อนแล้ว แต่ก็มีจำนวนไม่มาก ต่อมาภายหลังจากรัฐบาลไทยได้อนุญาตให้รัฐบาลสหรัฐอเมริการับชาวม้งจากที่พักภายในสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ให้ไปตั้งถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียเมื่อห้วงเดือน ธันวาคม พ.ศ.2546 ก็ทำให้มีการส่งข่าวไปยังชาวม้งในประเทศลาว ทำให้เกิดการอพยพเข้ามารวมตัวของชาวม้งกลุ่มต่างๆในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีความหวังว่าจะได้รับการดำเนินการให้ไปอยู่

อาศัยในประเทศที่สาม ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ได้ผลักดันบางส่วนกลับ สปป.ลาว ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง ที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แต่ก็กลับเข้ามาอีกโดยอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ลาวใช้อาวุธปืนยิงขังไว้ และมีแนวโน้มว่า จะมีชาวม้งลาวลักลอบเข้ามาเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อความสะดวกแก่การควบคุม ทางจังหวัดเพชรบูรณ์จึงสั่งการให้นำชาวม้งลาวที่กระจายอยู่ในพื้นที่ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปอยู่ที่บ้านห้วยน้ำขาว หมู่ที่ 1 ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ แต่เพียงแห่งเดียว

ข่าวการรับม้งที่ถ้ากระบอกดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดกระแสการลักลอบเข้าเมืองของม้งลาวเป็นจำนวนมาก โดยเริ่มตั้งแต่กลางปี พ.ศ.2547 โดยในขั้นต้นเป็นการชักชวนจากญาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยให้มารวมตัวกันที่บ้านห้วยน้ำขาว โดยมีวัตถุประสงค์จะให้รัฐบาลไทยเปิดเป็นศูนย์รับผู้อพยพ เพื่อในอนาคตจะได้มีการพิจารณาดำเนินการส่งไปประเทศที่สาม รวมทั้งราษฎรไทย(ม้ง) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือที่ต้องการไปประเทศที่สาม ก็ได้เดินทางมารวมตัวกันที่บ้านห้วยน้ำขาว เช่นเดียวกัน

การลักลอบเข้ามาของชาวม้งลาวได้เกิดกลุ่มขบวนการลักลอบนำพาเข้ามา โดยอ้างว่าสามารถที่จะจัดสรรโควตาเดินทางไปสหรัฐอเมริกาได้ และเรียกเก็บผลประโยชน์จากกลุ่มชาวม้งลาว นอกจากนั้นยังมีม้งลาวบางส่วนเคลื่อนไหวไปที่มูลนิธิชาวไทยภูเขา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถควบคุมตัวไว้ได้ และปรากฏข่าวสารว่าราษฎรไทย(ม้ง) บ้านรักแผ่นดิน ตำบลดับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ได้ลักลอบรับจ้างนำพาชาวม้งลาว จากบ้านเชียงตอง ตาแสงแก่งพวก หมู่บ้านปากทา แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว และมีบางส่วนที่เคยเป็นสมาชิกขบวนการต่อต้านลาว ไปอาศัยอยู่กับญาติที่บ้านห้วยน้ำขาว รวมทั้งมีการประชุมกลุ่มแกนนำขบวนการต่อต้านลาว ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับสถานการณ์ใน สปป.ลาว และมีมติให้ความช่วยเหลือสมาชิกขบวนการต่อต้านลาว(ขตล.) ที่หลบหนีเข้ามาในเขตไทยในเรื่องอาหาร ที่พักพิง ระหว่างรอการอพยพไปอยู่ที่บ้านห้วยน้ำขาว

ต่อมาเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2548 ได้มีการดำเนินการส่งชาวม้งลาวอพยพไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย เสร็จสิ้นลงพร้อมกับการปิดชุมชนม้งที่พักอาศัยภายในสำนักสงฆ์ถ้ากระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นการถาวร ชาวม้งบางส่วนที่ไม่ได้รับการพิจารณาให้ไปประเทศที่สามต่างก็พากันเดินทางไปอาศัยอยู่ตามชุมชนม้งพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศโดยอาศัยความกลมกลืนของความเป็นชาติพันธุ์ม้งแทรกอาศัยอยู่ในพื้นที่ แต่มีบางส่วนเดินทางมาสมทบกับชาวม้งลาวที่ บ.ห้วยน้ำขาว ต.เข็กน้อย อ.เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์โดยมีความหวังที่จะได้รับการดำเนินการไปประเทศที่สาม เช่นเดียวกับที่พักสงฆ์ถ้ากระบอกอีกครั้ง ประมาณว่าในขณะนั้นมีม้งรวมตัวอยู่ที่ บ.ห้วยน้ำขาวกว่า 8,200 คน

การลักลอบเข้าเมืองที่มีมาตั้งแต่ พ.ศ.2547 เป็นต้นมานั้น ได้มีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวม้งลาว ที่เข้ามาอยู่ในบ้านห้วยน้ำขาว ตำบลแจ้กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างต่อเนื่องโดยส่วนใหญ่จะลักลอบเข้ามาตามช่องทางในภูมิภาคตั้งแต่จังหวัดเชียงราย ลงมา จนถึง จังหวัดหนองคาย โดยมีช่องทางที่ลักลอบเข้ามาดังนี้

- ทางจังหวัดหนองคาย	ร้อยละ 45
- ทางจังหวัดเลย	ร้อยละ 35
- ทางจังหวัดเชียงราย, น่าน, นครพนม	ร้อยละ 5
- มาจากกลุ่มถ้ำกระบอกเดิม	ร้อยละ 15
- ศูนย์วินัย	ร้อยละ 6
- ไม่รู้สถานที่	ร้อยละ 22

7.1) การแบ่งกลุ่มผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวม้งลาว ในพื้นที่ควบคุมชั่วคราวหน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ)

จากข้อมูลการสำรวจและจัดทำประวัติของชาวม้งลาว ซึ่งจัดทำโดย หน่วยเฉพาะกิจพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ) ในห้วงแรกทำให้ทราบว่า

สาเหตุหลักที่ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวม้งลาว คือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้นและหวังจะได้ไปตั้งถิ่นฐานยังประเทศที่สาม เหมือนกับม้งที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก จังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวม้งลาว จำแนกเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มไม่สนับสนุนรัฐบาลลาวหรือขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว

1.1 กลุ่มเจ้าฟ้า ฯ มี 134 ครอบครัว จำนวน 651 คน กลุ่มนี้ประกาศเจตนารมณ์ชัดเจนว่าไม่ยอมกลับ สปป.ลาว อย่างเด็ดขาด และไม่หวังที่จะได้ไปประเทศที่สาม เพียงแต่ต้องการหาที่ปลอดภัยจึงหลบหนีมาประเทศไทย

1.2 กลุ่มอดีตทหาร ซี ไอ เอ มี 46 ครอบครัว จำนวน 406 คน อ้างว่าเคยช่วยอเมริการบในสงครามเวียดนาม และตกค้างอยู่ใน สปป.ลาว ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือให้ไปตั้งถิ่นฐานยังประเทศสหรัฐอเมริกา

2. กลุ่มราษฎรม้งลาว ที่หลงผิดเชื่อคำหลอกลวงชักชวนของขบวนการค้ำมนุษย์ข้ามชาติ จำนวนกว่า 2,000 คน

2.1 ราษฎรม้งลาว ตามหมู่บ้าน , ตามแขวงต่างๆ ใน สปป.ลาว

2.2 ราษฎรม้งลาว ที่อยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ ใน สปป.ลาว ซึ่งอดีตเคยอยู่ศูนย์อพยพในประเทศไทยและถูกส่งกลับ สปป.ลาว ไปแล้ว แต่หลบหนีกลับเข้ามาอยู่ในพื้นที่ควบคุมชั่วคราว ๆ อีก

3. กลุ่มม้งถ้ากระบอก คือ กลุ่มม้งที่หลบหนีเข้าไปอยู่สำนักสงฆ์ถ้ากระบอกนานแล้ว แต่อ้างว่าตกค้างการสำรวจของเจ้าหน้าที่หน่วยเฉพาะกิจพระพุทธบาท สาเหตุคือ เจ้าหน้าที่แจ้งว่าสำรวจข้อมูลเพื่อส่งกลับ สปป.ลาว จึงมีม้งกลุ่มหนึ่งไม่เข้าสำรวจ ต่อมารัฐบาลไทยมีนโยบายส่งม้งถ้ากระบอกไปประเทศที่สาม ทำให้ม้ง กลุ่มดังกล่าวตกสำรวจ จึงต้องหลบหนีเข้ามาอยู่ในพื้นที่ควบคุมชั่วคราว ๆ อ้างว่ารอการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้เรียกร้องไปยังองค์กรต่าง ๆ ขอให้ช่วยเหลือให้ไปอยู่กับญาติใน ประเทศที่สาม ปัจจุบันมียอด 30 ครอบครัว 168 คน

4. กลุ่มราษฎรไทย (ม้ง) ที่แอบแฝงอยู่กับผู้ลักลอบเข้าเมือง ๆ ในพื้นที่ควบคุมชั่วคราว ๆ โดยหวังว่าจะได้ไปตั้งถิ่นฐานยังประเทศที่สาม ซึ่งหน่วย ๆ ได้ตรวจสอบพบและส่งกลับภูมิลำเนาเดิม (ทางจังหวัดภาคเหนือและหมู่บ้านข้างเคียงในพื้นที่ควบคุมชั่วคราว ๆ)ไปแล้วถึง 151 ครอบครัว รวม 694 คน

อัตราการเกิดใหม่	เฉลี่ยเดือนละ	20-30	ราย
อัตราการตาย	เฉลี่ยเดือนละ	1	ราย

จากการตรวจสอบภูมิลำเนาเดิมก่อนเข้ามาของชาวม้งลาว ปรากฏดังนี้คือ

แขวงเชียงขวาง	37	เปอร์เซ็นต์
แขวงหลวงพระบาง	16	เปอร์เซ็นต์
แขวงเวียงจันทน์	15	เปอร์เซ็นต์
แขวงบอลิคำไซ	12	เปอร์เซ็นต์
แขวงหัวพัน	3	เปอร์เซ็นต์
ศูนย์วินัย/ถ้ากระบอก	6	เปอร์เซ็นต์
ม้งลาวที่เคยหลบหนีอยู่ในประเทศไทยและม้งไทยแอบแฝง	11	เปอร์เซ็นต์

สถานการณ์โดยทั่วไปภายในพื้นที่ควบคุมชั่วคราวห้วยน้ำขาว ภายใต้การดูแลความสงบเรียบร้อยของหน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ(ฉก.พตท.เขาค้อ) สามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวม้งลาวในพื้นที่ควบคุมฯ ส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อ และอ้างว่าการเดินทางกลับ สปป.ลาวนั้น ไม่ปลอดภัย และต้องการความมั่นใจในเรื่องนี้ โดยพยายามที่จะขอให้องค์กรสิทธิมนุษยชน เข้ามาเป็นคนกลางในการดูแล และตรวจสอบ ตามคำกล่าวอ้างหรือนโยบายของ สปป.ลาว ที่ พลจัตวา บัวเลี้ยง จำปาพันธ์ รองหัวหน้ากรมใหญ่เสนาธิการกองทัพประชาชนลาว และคณะของทางการลาวได้เดินทางมาเยี่ยมเยือน ฉก.พตท.เขาค้อ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 ที่ผ่านมา และได้พูดโน้มน้าวให้ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวม้งลาว เดินทางกลับภูมิลำเนา ประกอบกับในการตรวจเยี่ยมของคณะ พลจัตวา บัวเลี้ยงฯ มีการให้ผู้นำกลุ่มม้งลาวบางส่วน ได้ออกมาร่วมรับฟังคำชี้แจงและนโยบายของทางการลาว แต่ปรากฏว่าไม่มีโอกาสได้ซักถามหรือเสนอความคิดเห็นใดต่อคณะของทางการลาวตามที่ได้เตรียมไว้ ทำให้ผู้นำกลุ่มม้งลาวไม่พอใจอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อความสมัครใจกลับของผู้อพยพ และตั้งแต่ที่ทำการมาเยี่ยมในคราวนี้ ก็ยังไม่มีมีการสมัครใจกลับแม้แต่ครอบครัวเดียว

จากการที่เจ้าหน้าที่ทำการตรวจนับยอดชาวม้งลาวในพื้นที่ควบคุมฯ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2552 ซึ่งการตรวจนับยอดบ่อยครั้ง เป็นหนึ่งในมาตรการกดดันให้ชาวม้งลาวในพื้นที่ควบคุมฯ มีความรู้สึกว่าการอยู่ในพื้นที่ควบคุมฯ นั้น ลำบาก เข้มงวด และ อึดอัด จนจะนำไปสู่การตัดสินใจสมัครใจกลับ สปป.ลาว ในที่สุด

การตรวจนับยอดในครั้งนั้น ได้นำตัวชาวม้งลาว จำนวน 5 คน ที่ทางหน่วยฯ สืบทราบมาว่า ก่อนที่บุคคลดังกล่าวจะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ควบคุมฯ บ้านห้วยน้ำขาว ฯ นั้น เมื่อครั้งที่อยู่ใน สปป.ลาว ได้กระทำความผิด เช่น เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการหลอกนำพาชาวม้งลาวด้วยกันลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย หรือ กระทำความผิดทางอาญา เช่น ฆ่าคนตายแล้วหลบหนีคดีมาจาก สปป.ลาว ผลจากการสืบสวน กวดขันชาวม้งลาวและนำตัวชาวม้งลาวที่มีข้อมูลกรณีดังกล่าว ไปกักตัวไว้และแจ้งความดำเนินคดี ในข้อหาเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ตาม พรบ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ทำให้ม้งลาวส่วนใหญ่ในพื้นที่ควบคุมฯ เกิดปฏิกิริยา ดังนี้

1. ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยฯ เช่น ไม่ยอมออกมาตรวจนับยอด เหมือนแต่ก่อน หรือแม้แต่การให้ความร่วมมือในการส่งข้อมูลความเป็นอยู่ การเกิด การตาย เป็นต้น
2. ให้ข่าวกับสื่อ โดยเฉพาะสถานีวิทยุช่องเอเชียเสรี และสถานีวิทยุเสียงอเมริกา (VOA) ในทางลบ กับ เจ้าหน้าที่ทหารของหน่วยฯ

3. การสมัครใจกลับของม้งลาวมีจำนวนเล็กน้อย และสร้างเงื่อนไขให้กับเจ้าหน้าที่ทหาร เช่น ขอบเวลาในช่วงก่อนถึงกำหนดการส่งกลับ เพื่อให้ได้ออกมาซื้อสิ่งของหรือซื้ออาหาร โดยอ้างว่าจะทำพิธีต่างๆหรืออ้างว่า ถ้าปล่อยคนที่ถูกขังก็จะส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีใจกลับมากขึ้น

4. ชาวม้งลาวส่วนใหญ่ เริ่มใช้ความคิดของตนเอง จากผลพวงที่ทางการลาวและทางการไทย ยืนยันแน่นอนว่าจะไม่มีการส่งไปยังประเทศที่สาม ต้องส่งกลับ สปป.ลาวให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายน 2552 เพียงแนวทางเดียว ทำให้แกนนำไม่สามารถชี้นำความคิดคนในกลุ่มได้ ตลอดจนแกนนำบางส่วนถูกจับกุม และบางส่วนหลบหนีออกจากพื้นที่ควบคุมฯ

7.2) แหล่งที่มาของรายได้(ก่อนที่จะมีการดำเนินการควบคุมอย่างเข้มงวดก่อนส่งกลับ ภูมิลำเนา)

ชาวม้งลาวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราว หารายได้โดย

1. รับจ้างปักผ้าลายม้งให้กับราษฎรม้งไทย
2. ญาติพี่น้องในต่างประเทศส่งเงินมาให้
3. รับจ้างองค์กรเอกชนทำงาน เช่น เป็นล่าม ช่วยงานเล็กน้อยๆ

7.3) องค์กรเอกชนที่เข้ามาเคลื่อนไหวและให้ความช่วยเหลือ

ที่ผ่านมาได้มีองค์กรต่างชาติเสนอตัวเข้ามาให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆหลายองค์กร ซึ่งในการเข้ามาให้ความช่วยเหลือในแต่ละครั้ง จะต้องประสานงานกับทางจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อประสานงานกับทางอำเภอเขาค้อในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือต่อไป ซึ่งในระยะแรกที่ได้มีการจัดตั้งเขตควบคุมชั่วคราวผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น ได้มีองค์กรเอกชนต่างๆได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

1. องค์กรอาสาสมัครแพทย์ไร้พรมแดน (Medicin Sans Frontiers : MSF) ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพฯ โดยมีนายแพทย์แฟรงค์ ฉ็องเกรท ชาวฝรั่งเศส เป็นผู้อำนวยการ ให้ความช่วยเหลือในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นและอาหาร โดยมีวงรอบแจกจ่ายเดือนละ 2 ครั้ง
2. สหพันธ์ม้งนานาชาติ มีที่ตั้งอยู่ในประเทศสหรัฐฯ มีนายหน่อตู้ แซ่ว่าง เป็นเลขานุการ ให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร ข้าวสาร รวมทั้งเงินบริจาค จากชาวม้งในต่างประเทศเป็นครั้งคราว

3. มูลนิธิแสงอรุณเพื่อชีวิต ซึ่งเป็นมิชชันนารีชาวเกาหลี ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา โดยการจ้างครูชื่อ นางมยุรี สืบทายาท ชาวม้งไทย บ้านห้วยน้ำขาว มาสอนหนังสือให้แก่เด็กม้งลาว
4. คณะกรรมการชมรมม้งสร้างสรรค์ภาคเหนือ เป็นผู้ประสานงานกับเครือข่ายชาวเขาเผ่าม้งในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง
5. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีคุณหญิงอัมพร มีสุข เป็นประธาน ได้ส่งนายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้ามาในพื้นที่เพื่อรับเรื่องร้องเรียนของผู้ถูกจับกุมในคดีให้ที่พักพิงกับม้งลาวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
(ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลการดำเนินการ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ชาวม้งลาว บ้านห้วยน้ำขาว อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ : กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 3, 2547)

การแก้ปัญหาของรัฐบาลไทยต่อม้งลาวเหล่านี้ ได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการที่จะส่งกลับ สปป.ลาว เนื่องจากม้งลาวเหล่านี้ ได้สร้างปัญหามากมายทั้งในระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศ กรณีม้งลาวอพยพที่บ้านห้วยน้ำขาวนี้ นอกจากจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยติดลบเนื่องจากติดขัดปัญหาในการส่งกลับ สปป.ลาว อันเป็นผลมาจากการพยายามที่จะสร้างเงื่อนไขต่างๆเพื่อให้ประวิงเวลาให้อยู่ในประเทศไทยต่อไปของผู้อพยพบางกลุ่มที่อาจจะถูกปลุกปั่นจากผู้นำกลุ่ม ในการที่จะขัดขืนและแสดงที่ท่ากระด้างกระเดื่องต่อเจ้าหน้าที่ อันทำให้เกิดภาพพจน์ที่เป็นลบต่อสาธารณชน และกลายเป็นปัญหาที่เป็นที่จับตามองของต่างประเทศจากผลการดำเนินการต่อผู้อพยพ

สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน ได้จัดประชุมหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้แนวทางและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาโดยกำหนดมาตรการในการปฏิบัติเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1. มาตรการเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
2. มาตรการระยะยาว ซึ่งเป็นการเจรจาทางการทูต

ในการวางมาตรการแบบเร่งด่วนนั้น โดยตั้งแต่เดือน ก.ย. 2548 เป็นต้นมาได้มอบหมายให้ทางจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการต่อม้งลาว ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ในฐานะผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยให้จัดทำแผนส่งกลับตามช่องทางธรรมชาติ ในลักษณะทยอยกลุ่มละประมาณ 50 คน ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติการได้ตามเป้าหมายเท่าที่ควรตามแผนงานที่

วางไว้ จึงได้มอบหมายให้กองทัพนาคที่ 3 จัดชุด ปฏิบัติการทางจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ ในพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้มีการวางแผนทาง ประชุมหารือ หลายครั้งด้วยกัน เพื่อควบคุมไม่ให้มีการอพยพเข้ามาเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามยังปรากฏว่า มีผู้ลักลอบเข้ามาตามช่องทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สามารถสกัดกั้น ได้อย่างทั่วถึง

ต่อมา นายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี 161/49 ลง 23 ส.ค.2549 ให้ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน(กอ.รมน.) เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหา โดยให้กองทัพนาคที่ 3 โดยมอบหมายให้ กอ.รมน.ภาค 3 เป็นกลไกหลักในการบูรณาการการปฏิบัติในพื้นที่ และ กอ.รมน. มีคำสั่ง กอ.รมน. ที่ 316/49 ลง 29 ก.ย. 2549 ให้ แม่ทัพภาคที่ 3 และ ผู้อำนวยการ กอ.รมน. ภาค 3 เป็นประธานคณะทำงานในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยที่บ้านห้วยน้ำขาว โดยจัดทำแผนงาน “ โครงการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวพม่า จังหวัดเพชรบูรณ์” ประจำปีงบประมาณ 2550 โดยจัดตั้ง กก.พตท.เขาค้อ (หน่วยเฉพาะกิจ พลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ) เป็นกลไกหลักในการปฏิบัติงาน(กอ.รมน.3, 2547)

7.4) การจัดตั้ง หน่วยเฉพาะกิจพลเรือน ตำรวจ ทหารเขาค้อ (กก.พตท.เขาค้อ)

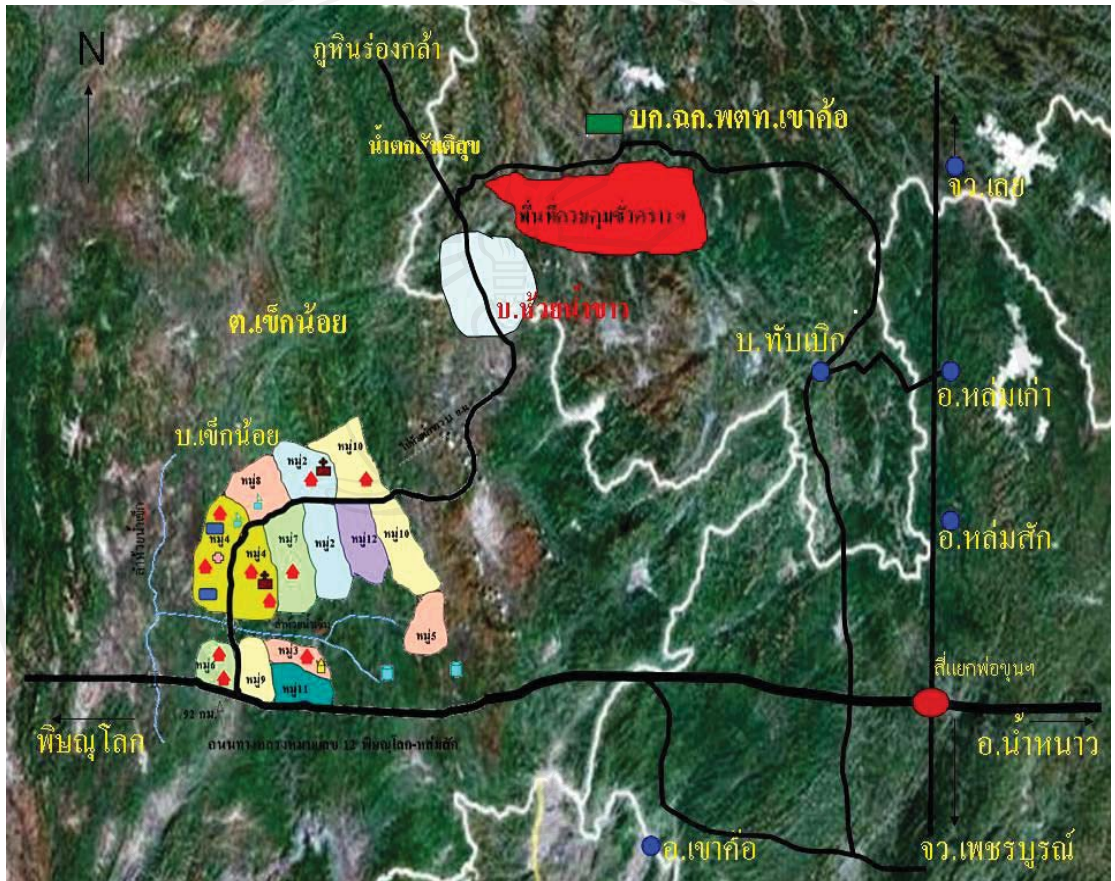
จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ จังหวัดเพชรบูรณ์ รับผิดชอบในการควบคุมและเตรียมการส่งกลับ โดยกองพลทหารม้าที่ 1 ให้การสนับสนุนกำลังพล แต่การปฏิบัติงาน ได้ประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ

ดังนั้นสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงเสนอนายกรัฐมนตรี ให้กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายใน (ในขณะนั้น) รับผิดชอบงานดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 161/2549 ลงวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เรื่อง การแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองชาวพม่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยให้ กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายใน(กอ.รมน.) รับผิดชอบงานการแก้ไขปัญหา จึงได้จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ ขึ้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2549

7.4.1) ที่ตั้งของ กก.พตท.เขาค้อ

ในขั้นต้นได้ตั้งบริเวณ บ.ห้วยน้ำขาว ต่อมาหน่วยได้ขอใช้พื้นที่จากกระทรวงพัฒนาสังคมและมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 625 ไร่ เป็นที่ตั้ง บก.กก.พตท.เขาค้อ และพื้นที่ควบคุมชั่วคราว ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวพม่า โดยเริ่มเคลื่อนย้ายเข้าพื้นที่เป็นที่ตั้งปัจจุบันแล้วเสร็จเมื่อ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

ภาพที่ 4.1 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้ง กองบัญชาการหน่วยเฉพาะกิจผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ)

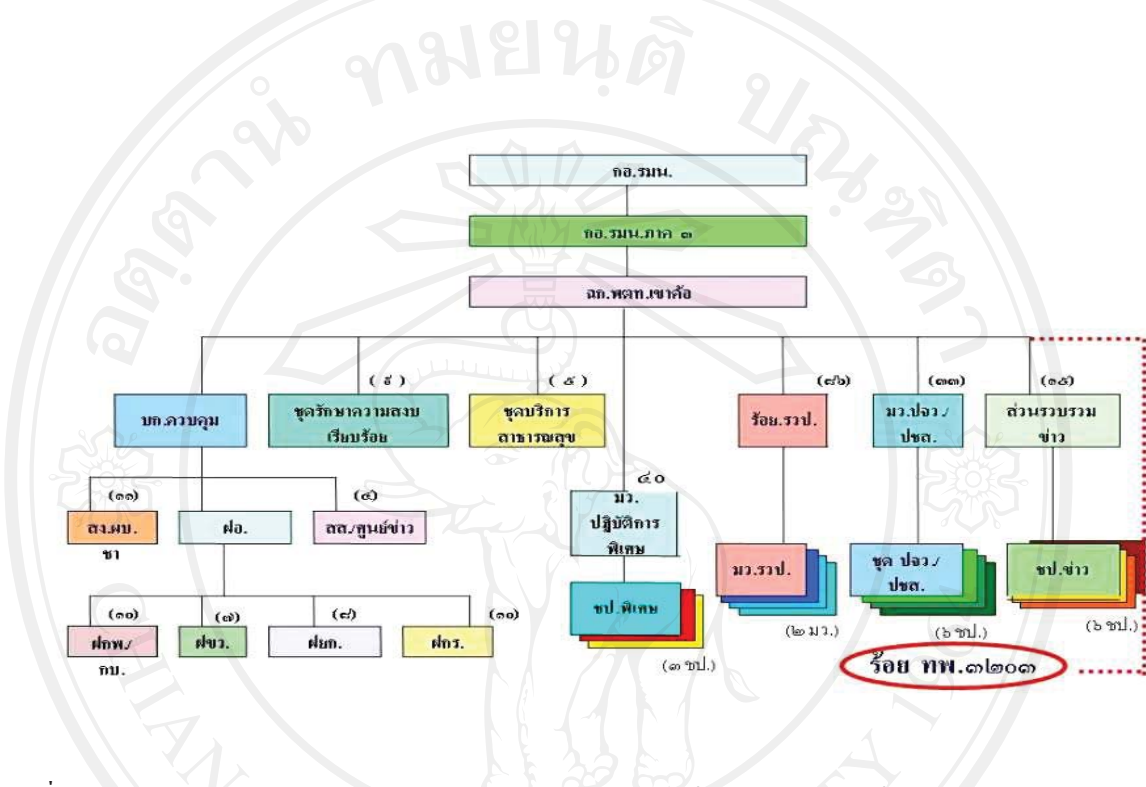
ที่มาภาพ : หน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ)

7.4.2) ภารกิจ / การจัด ฉก.พตท.เขาค้อ

ภารกิจ

1. ควบคุม อำนาจการ ประสานงาน การจัดระเบียบ ชาวม้งลาวที่ลักลอบเข้าเมือง พื้นที่ บ.ห้วยน้ำขาว เพื่อดำเนินการส่งกลับภูมิลำเนา
2. สกัดกั้นการลักลอบเข้ามาในพื้นที่ควบคุม ฯ ของชาวม้งลาวที่ลักลอบเดินทางเข้ามาใหม่
3. และเตรียมส่งมอบพื้นที่ ให้กับส่วนราชการพลเรือน เมื่อการดำเนินการส่งกลับแล้วเสร็จ

แผนภูมิที่ 4.1 แผนภูมิภาพแสดงการจัดฝ่ายรับผิดชอบภายใน หน่วยเฉพาะกิจผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ(ฉก.พตท.เขาค้อ)

ที่มาภาพ : หน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ(ฉก.พตท.เขาค้อ)

เพื่อให้การปฏิบัติงานการส่งกลับของม้งลาวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้มีคำสั่งจัดตั้งคณะทำงานอีก 3 คณะ เพื่อเป็นกลไกหลักการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการพิจารณาสถานภาพผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวม้งลาว มีรองเลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นประธานคณะทำงาน
2. คณะทำงานดำเนินการ การส่งกลับผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวม้งลาว มี รองเสนาธิการทหาร (การข่าว ยุทธการ กิจการพลเรือน) เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
3. คณะทำงานระดับพื้นที่ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ลี้ภัยเข้าเมืองชาวม้งลาวมี ผู้บัญชาการหน่วยเฉพาะกิจผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ เป็นประธานคณะทำงาน

เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 หน่วยเฉพาะกิจผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขาค้อ (ฉก.พตท.เขาค้อ) ได้เข้ารับผิดชอบการปฏิบัติงานในพื้นที่ จนถึง 31 มีนาคม พ.ศ.2553(ตามแผนการดำเนินงาน) โดยมีภารกิจในการ ควบคุม จัดระเบียบ สกัดกั้น และส่งกลับม้งลาว ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดใกล้เคียง โดยมีที่ตั้งชั่วคราวในช่วงแรกแต่เดิม คือ โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว ซึ่งในปัจจุบันได้ย้ายขึ้นไปบนเขาห่างจากที่ตั้งเดิมประมาณ 2 กิโลเมตร(กอ.รมน.3: 4และ6)

ตั้งแต่มีการอพยพเข้ามาของม้งลาวกลุ่มนี้ ก็ได้สร้างปัญหามากมาย อาทิ เดือน พฤษภาคม ปีพ.ศ. 2551 มีการก่อจลาจลเผาเพิงพักทอดไป 1,000 หลัง เพื่อต่อต้านการถูกส่งกลับลาวและเรียกร้องให้ปล่อยผู้นำม้งที่ถูกควบคุมตัว ต่อมาในเดือน มิถุนายน ปีพ.ศ.2551 ชาวม้งลาวประมาณ 3,000 คน รวมตัวประท้วงเพื่อเรียกร้องให้สหประชาชาติ นำโดยสำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเอ็นเอชซีอาร์ (UNHCR) และเอ็นจีโอ เข้ามาดูแลเรื่องการจัดส่งไปประเทศที่สาม เพราะเกรงว่าถ้ากลับลาวแล้วจะไม่ปลอดภัย ทำให้ม้งลาวที่สมัครใจจะกลับลาวต้องสับสนกับข่าวลือที่ออกมา

เหตุการณ์นี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกาชาวม้งซึ่งมีสัญชาติอเมริกันจำนวน 13 คน ได้พยายามที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและแทรกแซงเพื่อถือโอกาสให้องค์กรเอกชนทางด้านสิทธิมนุษยชนได้เข้ามามีบทบาทได้โดยสะดวก โดยทำหนังสือทูลเกล้าฯถวายฎีกาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อให้ทรงมีพระราชวินิจฉัยเพื่อจะได้มีการยุติการส่งกลับม้งลาวทั้งหมดกลับลาว ซึ่งข้อความในฎีกาท่อนหนึ่งได้กล่าวว่า

“เราถวายฎีกาเพราะวิตกกังวลอย่างมาก ต่อชะตากรรมของชาวม้ง 8,000 กว่าคน ซึ่งถือเป็นผู้ลี้ภัยการเมือง และที่ห้วยน้ำขาว จังหวัดเพชรบูรณ์ของไทยที่กำลังถูกบังคับให้กลับไปอยู่ภายใต้การปกครองที่โหดร้ายของรัฐบาลคอมมิวนิสต์ลาวและยังระบุว่า .....ถ้าผู้อพยพเหล่านี้ถูกส่งตัวกลับบ้านเกิดจะต้องอดตายและถูกฆ่าโดยทหารลาว การถวายฎีกาครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเพื่อรับประกันว่าผู้อพยพเหล่านี้ ตลอดจนชาวลาว-ม้งอื่นๆ ยังอยู่ในไทย จนกว่าจะได้แหล่งพักพิงแห่งใหม่ในประเทศที่สาม”

ด้านพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกและประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ในขณะนั้น ให้สัมภาษณ์ว่า ส.ส.สหรัฐอเมริกาบางส่วนเป็นม้ง ได้ขอร้องว่าอย่า

พลักดันม้งลาวที่อยู่ในประเทศไทยกลับไปประเทศลาว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะทำอะไรก็จะต้องระวังหลายอย่าง ทั้งระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน และ ส.ส.สหรัฐอเมริกา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ดังนั้นจะทำอะไรต้องคิดหน้าคิดหลัง

การจับกุมนายพลวัง เปา เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ ส.ส.อเมริกาเคลื่อนไหวหรือไม่ ผบ.ทบ.ปฏิเสธว่า ไม่ทราบ แต่ขณะนี้เรายังไม่ได้มีการผลักดันม้งลาว อยู่ระหว่างการตรวจสอบเพื่อให้หนทางให้กลับเองหรือไปประเทศที่สาม ซึ่งทางสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบทางกองทัพเป็นผู้ดูแลอย่างเดียว ตอนนี้ม้งลาวอยู่ที่ จ.เพชรบูรณ์ และอีกส่วนหนึ่งจะอยู่ตามแนวชายแดนในพื้นที่ต่างๆ ปนกับศูนย์อพยพ

พล.อ.สนธิกล่าวอีกว่า ม้งในประเทศไทยที่จะกระจายอยู่คนในพื้นที่สูงในพื้นที่ 22 จังหวัด แต่ม้งพวกนี้ไม่เกี่ยวกับพวกม้งลาวที่มาล้นทะลักเข้ามา ทั้งนี้ จากการเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีการพูดคุยกับ ผบ.ทบ.ของลาว ซึ่งเขาก็กังวลว่าจะมีปัญหาเป็นขบวนการต่อต้านเขา ซึ่งไทยเองก็ยืนยันว่าเราจะไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง นอกจากนี้จะพยายามสกัดกั้นไม่ให้ม้งเข้าไปเพิ่มเติมอยู่ใน จ.เพชรบูรณ์อีก โดยจะใช้กลไกของภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องให้ช่วยกันควบคุมพื้นที่บริเวณประเทศลาวด้วย

มีกลุ่มเอ็นจีโอบางส่วนพยายามต่อต้านไม่ให้มีการผลักดันม้งลาวไปประเทศที่สาม เนื่องจากเห็นว่าอยู่ประเทศไทยปลอดภัยดี พล.อ.สนธิตอบว่า เรื่องนี้ใครจะรับผิดชอบในบ้านเรา เรื่องนี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องดูว่าใครจะรับภาระม้งลาวตั้ง 4-5 พันคน ถามว่าใครจะต้องไปดูแล แต่การไปประเทศที่สาม เราไม่ได้ให้ไป แต่ประเทศที่สาม เป็นผู้เสนอรับต่างหาก

ถามว่า ส.ส.สหรัฐอเมริกาสามารถขอถ้อยคำได้หรือไม่ เขากลับตอบว่า ไม่รู้หลักการ ทั้งนี้ การผลักดันส่งกลับประเทศลาว ต้องดูว่าขัดต่อสิทธิมนุษยชนหรือไม่ หลักการดำเนินการกฎหมายก็มีอยู่การหลบหนีเข้าเมือง โดยเราได้พูดคุยให้เขาพยายามสกัดกั้นในส่วนที่ยังไม่เข้ามา

แหล่งข่าวด้านความมั่นคงเปิดเผยว่า การผลักดันม้งลาวกลับประเทศติดปัญหา หลังจากที่นายพลวัง เปา ถูกทางการสหรัฐอเมริกาจับตัว ซึ่งจากการขยายผลพบว่ามี ความพยายามชักจูงให้ม้งลาวต่อต้านรัฐบาลลาว ทำให้สหรัฐอเมริกาตรวจสอบข้อมูลอยู่ ส่วนประเทศไทยก็พยายามกวดขันเข้มงวดไม่ให้ม้งลาวอพยพเข้ามาในดินแดนไทย(<http://www.thaipost.net>, 5 สิงหาคม 2552)

การเดินทางกลับลาวของม้งลาวกลุ่มนี้ มีข้อตกลงระหว่างไทย-สปป.ลาว ที่ดำเนินการกันมาหลายกรอบการเจรจา กรณีม้งในที่พักสงฆ์ถ้ากระบอกนั้น ทางการสหรัฐอเมริกาได้ประกาศ

เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2546 ว่ายินดีรับชาวม้งจำนวน 15,639 คนไปตั้งถิ่นฐานในสหรัฐฯ และดำเนินการตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ.2547 – พฤษภาคม พ.ศ.2548 ขณะที่กรณีม้งลาวลักลอบเข้าไทยโดยผิดกฎหมายก็มีมติเมื่อ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ที่จะให้คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนทั่วไปไทย-ลาว เป็นกลไกแก้ไขปัญหา โดยการส่งกลับลาวได้เริ่มมาตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2550 จนถึง 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 รวม 12 ครั้ง โดยส่งกลับไปทั้งสิ้น 484 ครอบครัว จำนวน 2,057 คน โดยคาดว่าจะกลับไปอยู่ในบริเวณบ้านพัฒนาหลัก บ้านกาสิ แขวงเวียงจันทน์ และบ้านปากซัน แขวงบริคำไซ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทางรัฐบาลลาว ได้จัดไว้เพื่อรองรับม้งลาวอพยพเหล่านี้ (เดลินิวส์, 22 มีนาคม 2552: หน้า 3)

การส่งกลับชาวม้งลาว ได้มีการดำเนินการแล้วหลายครั้ง แต่จำนวนที่คงเหลือก็ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยการส่งชาวม้งลาวกลับประเทศล่าสุดนั้น นายกษิต ภิรมย์ รมว.การต่างประเทศได้ให้สัมภาษณ์ภายหลังเข้าพบปะพูดคุยและให้ความมั่นใจแก่ม้งลาวที่สมัครใจเดินทางกลับ จำนวน 130 คน ที่พักอยู่ที่กองพันทหารม้าที่ 28 อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า..... รัฐบาลไทยได้พูดคุยกับรัฐบาลลาวในเรื่องนี้หลายครั้ง ซึ่งรัฐบาลลาวยืนยันว่าพร้อมรับม้งลาวกลับ และยินดีให้รัฐบาลไทยเข้าไปตรวจสอบว่าม้งลาวอยู่รอดปลอดภัยดีหรือไม่ เพื่อแสดงความโปร่งใส นอกจากนี้ รัฐบาลไทยได้ให้ความช่วยเหลือเรื่องการสร้างโรงเรียนและคลินิก เพื่อช่วยเหลือชาวม้งที่กลับสู่ลาว และรัฐบาลไทยพร้อมให้ความร่วมมือกับ UNHCR ในการเข้าไปตรวจสอบ ส่วนถ้าม้งลาวที่กลับไปแล้วต้องการจะไปอยู่ประเทศที่ 3 ก็ยื่นขอได้ที่สถานทูตสหรัฐหรือสถานทูตแถบยุโรปตามขั้นตอน..... โดยคาดว่า ภายในสิ้นปี 2552 จะสามารถดำเนินการส่งม้งลาวกลับได้ครบและคิดว่าไม่น่ามีปัญหาติดขัดอะไร น่าจะสำเร็จลงด้วยดี และว่า.....ปัจจุบันเศรษฐกิจลาวมีการพัฒนาเจริญเติบโตมาก ส่งผลให้คุณภาพชีวิตผู้คนดีขึ้น จึงไม่มีเหตุผลอะไรที่ชาวม้งจะหลบหนีไปประเทศไหนอีก ส่วนเรื่องสวัสดิภาพความปลอดภัย เรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ก็ไม่มีอะไรน่ากังวลใจ เพราะในขณะนี้ในระดับอาเซียนกำลังดำเนินการจัดตั้ง “องค์กรกลางของอาเซียน” เพื่อ “ดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชน” โดยเฉพาะ ซึ่งถ้าสำเร็จในอนาคตก็อาจจะเป็นแนวทางที่จะช่วยในเรื่องการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ ได้อีกด้วย (เดลินิวส์, 22 มีนาคม 2552: หน้า 3)